

Izdajatelj dvakrat letno izhajajoče revije s programatičnim naslovom *Demos* je odgovorno uredništvo poveril W. Steinitzu, Berlin, redakcijske naloge R. Weinholdu, Berlin in L. Kunzu, Brno. Širša redakcija je sestavljena iz zastopnikov pri izdajanju sodelujočih institucij. Revija naj bi prinašala strnjene pregledne važnih knjig in periodik, poročila o delu inštitutov, o strokovnih sestankih, muzejih in razstavah v deželah, ki sodelujejo pri njenem izdajanju. Jezik je nemški, na posebno željo nacionalnih redakcij bi bila poročila in pregledi objavljeni tudi v angleškem in francoskem jeziku. Iz predgovora obeh urednikov je razvidno, da je revija nastala iz potrebe izčrpnjega in širšega poročanja o stanju etnografskih raziskav v omenjenih deželah. Te naloge je do neke mere že doslej opravljal *Deutsches Jahrbuch für Volkskunde*, vendar so le-te prerasle njegove redakcijske zmožnosti.

Razdelitev poročil in sestavkov je v reviji glede na obravnavano snov običajna. Zanimanje pritegujejo še zlasti oddelki: stara vas, socialistična vas, industrijski delavci. Izbrane knjige in razprave so iz vsega povojnega obdobja.

V prvem zvezku je obravnavanih 155 bibliografskih enot in objavljenih nekaj informativnih sestavkov, med katerimi je treba omeniti sicer kratko, a poučno poročilo o pripravah za novo izdajo madžarskega sintetičnega dela *Magyarság Néprajza*, poročilo o vsezvezni konferenci folkloristov v Leningradu novembra 1958, o delu Inštituta za etnografijo in folkloristiko v Pragi, o etnografski dejavnosti na Slovaškem, o delu sekcij madžarskega etnografskega društva, o delovni skupnosti za srednjeveško etnografijo Madžarske, o pripravah za madžarski etnografski atlas in o delu Inštituta za nemško etnografijo na Nemški akademiji znanosti v Berlinu.

Drugi zvezek prinaša kratke informativne sestavke o delih s področij, ki so bila deloma že v prvem zvezku zajeta, deloma pa so šele tukaj dobila svoje mesto. Poročila o spisih sovjetskih etnografov so tudi v tem zvezku izostala. Med 195 bibliografskimi enotami je posebej omeniti sestavke s področja etnografske znanstvene teorije in metodologije. Med temi je sorazmerno obširnejše poročilo o etnografski metodološki konferenci leta 1956 v Krakovu. Teoretično problematiko poljske etnografije osvetljuje tudi sestavek o odnosu med zgodovino materialne kulture in etnografijo. Etnografski raziskavi industrijskega delavstva je posvečen pregled dosedanjih uspehov češkoslovaških etnografov pri proučevanju industrijskih področij. Zajeten je oddelek o noši s kratkim pregledom obravnave te tematike pri čeških etnografih. Kroniko in poročilo zaključuje obširnejši povzetek o problemih in perspektivah romunske folkloristike.

Zaradi več ali manj enotne splošne metodološke osnove, ki jo zastopajo etnografi sodelujočih dežel, je pričakovati, da se bo revija *Demos* razvila v instruktivno panoramo določenih prizadevanj za kvalitativen dvig etnografske znanstvene discipline. Seveda pa bo ob njeni politični regionalni uokvirjenosti predvsem le dobrodošel informator tistim interesentom, ki se bodo želeli v čim strnjenejši obliki poučiti o etnografski znanstveni dejavnosti v omenjenih deželah.

Slavko Kremenšek

Jahrbuch des Österreichischen Volksliedwerkes. Geleitet von Karl M. Klier, Leopold Nowak, Leopold Schmidt. Band IX. Wien 1960. Herausgegeben vom Österreichischen Volksliedwerk im Selbstverlag des Bundesministeriums für Unterricht. 162 str. in VI slikovnih prilog.

Tudi pričujoči zbornik razprav obravnava probleme folklorne v Vzhodnih Alpah in marsikateri prispevek je pomemben deloma tudi za slovensko folkloristiko.

Hans Commedia (Was das Volk singt) ugotavlja na osnovi plastne teorije odnose med umetno in ljudsko tvornostjo ter meni, da je na slednji težišče človeške ustvarjalne sile, ki zaradi tega stremi po vedno novih pro-

duktih in novih načinih preoblikovanja. — Leopold Schmidt (Johannesandachten und Nepomuklieder in Niederösterreich und im Burgenland) pojasnjuje nastanek številnih ljudskih pesmi o Janezu Nepomuku, ki je umrl že leta 1393, za svetnika pa je bil proglašen leta 1729, ko so se pojavili razni ustrežni verski običaji s petjem kot izraz baročne teatraličnosti. Glede na to, da so po Slovenskem še danes marsikje znane ljudske pesmi o Janezu Nepomuku, je ta prispevek pomemben tudi za našo folkloristiko. Saj naši teksti določno kažejo na avstrijsko posredovanje. — Hans Klein (Die Weisen des Oberuferer Christigeburtspiels) pokaže na primerih ljudskih pesmi v igri o Kristovem rojstvu iz imenovane vasi vzhodno od Bratislave na proces preoblikovanja melodij, ki so v ljudskem izročilu deloma dokumentirane v kancionalih iz konca srednjega veka. — Josefina Gartner (Dreikönigsingen in Radweg — Kärnten) opisuje trikraljevsko obhodno igro s petjem v imenovani vasi med Možbergom in Trgom severozahodno od Celovca na Koroškem. — Adolf König (Zimbrisches Liedgut im Veroneser Bergland) poroča o govoru in petju na »cimbrškem« jezikovnem otoku pri Veroni v Italiji. — Stephan Löscher (Über den Volkstanz in Oberösterreich, Steiermark und im Burgenland) poroča, kakšne nadrobnosti o plesih in plesanju so posamezni ljudje na terenu navajali v pogovorih, ki jih je v zadnjem desetletju posnel fonogramski arhiv akademije znanosti v Avstriji. Med posameznostmi je zlasti zanimiv običaj vihtenja zastave, ki je znan ponekod tudi pri nas. — Hermann Derschmidt (Der »Steinhauser Landler«) objavlja dvodobno varianto plesa »Landler« z nadrobnim opisom kinetike, ki sta ji dodana melodija in tekst. — Franz Schunko (Ein »Sir Roger« aus der Bucklingen Welt. — N.-Ö.) razpravlja o ljudski plesni varianti z imenom »Scharutscha«. Le-ta se je razvila iz plesa »Sir Roger«, ki pripada nekdanje zelo razširjenim »Contre-dance«. — Franz Kirnbauer (Musikanten, Kapellmeister und Orgelbauer in einem »Betrugs-Lexikon« des Jahres 1721) opozarja na zanimivo knjigo iz dobe baroka, v kateri so opisane prevare v številnih poklicih. Med njimi so omenjeni tudi muzikanti, orglarji, kantorji, kapelniki in plesni mojstri ter njih običaji. — Viktor Korda (Volksmusik aus dem Wienerwald) obravnava muziko iz rokopisa podeželskega učitelja, kjer je med raznimi plesi navedena kot menuet tudi pri nas znana melodija »O, preljubi Avguštín...« — Karl Horak (Volksmusik aus Wilmesau) seznanja bralca z instrumentalnimi melodijami pri božični maši, poroki in plesnih zabavah v vasi Wilamowice v Sleziji, kjer je nekoč živela nemška manjšina. — Willi Schwaiger (Das Wurzhorn in Alm — Salzburg) opisuje najdbo posebnih alpskih rogov iz jelovine, ovitih z obroči iz jelove korenine, po katerih imajo svoje ime, na Salcburškem. — Karl M. Klier (Das Alphorn am Chiemsee) poroča o vnovičnem uvajanju alpskih rogov na Bavarskem. — Franz Eibner (Zur Deutung des Sauschneider-Capriccios von J. Haydn) dopolnjuje svoja izvajanja v VIII. zvezku tega zbornika.

Organizacijskim poročilom sledita nekrologa (Eduard Castle, Ernst Fritz Schmid), počastitev (prof. dr. Georg Kotek) in obletnica (Stephan Löscher), avstrijska folkloristična bibliografija 1959 (Maria Kundegraber), bibliografija G. Kotka in ocene, med katerimi so tudi jugoslovanske publikacije (Rad Kongresa folklorista Jugoslavije u Puli 1952, na Bjelašnici 1955 i u Varaždinu 1957).

Radoslav Hrovatin

Rudolf Weinhold, *Töpferwerk in der Oberlausitz. Beiträge zur Geschichte des Oberlausitzer Töpferhandwerks*. Akademie-Verlag — Berlin 1958. 200 str. besedila in 106 slik na posebnih prilogah. Cena vezane knjige 27 DM.

Avtor knjige, Rudolf Weinhold, opisuje v svojem delu podeželsko in mestno lončarstvo v pokrajini Gornje Lužice, to je severno od češke meje.